

A sürgősségi pszichiátriai ellátás és jogi szabályozása

FOK IV.

Sürgősség a pszichiátriában

- Bármely zavar – elsősorban a viselkedésben, de gondolkodásban, észrevevésben, érzelmek területén, amely azonnali (szak)beavatkozást igényel
- Ambuláns ellátás/Osztályos ellátás
- A sürgősségi pszichiátrián dolgozónak friss ismeretek birtokában kell lennie a jogi szabályozás és az aktuális farmakológiai ismeretek tekintetében

Sürgősségi helyzetek

- Támadó viselkedés, suicidium
homicidium
- Életet veszélyeztető pszichiátriai zavarok: stupor-izgatottság, delírium, intoxicatio, AP-EP mellékhatása

Erőszakos cselekmények-Violencia

- A legtöbb esetben a kórisme:
addict-problémák (alkohol) ---- intoxicatio-
delirium
intoxikáció (f.e. „bad trip”)
személyiségzavarok (disszoc./borderline)
hangulati betegségek, szkizofrénia (agitáció,
szorongás, hallucináció, gondolkodási
zavar)
OCD

A támadó viselkedés bejósolhatósága

- Demográfiai jellemzők – szex (ffi), életkor (15-24) szocioökonómiai státusz (alacsony), szociális támogatottságot (alacsony)
- Kórelőzményben: kriminalitás miatt büntetés, szerhasználat (alkohol), impulzus diszkontroll (gambling), ön-károsító magatartások...etc
- Lelki megterhelés (házassági konfliktus, veszteség)

Ellátás

- Lényegretörő tájékozódás a kísérő személyektől és az érintett személytől+ (lehetőség szerint) fizikális vizsgálat+egyéb vizsgálatok, konzíliumok
- Rövid intervenciós pszichoterápia (pl.:ambuláns keretek között)
- Gyógyszeres beavatkozás (haloperidol, risperidone, olanzapin, BZD) 20-30 percenként ismételve, míg hatást látunk (DE: figyelembe venni, hogy a hatásbeállítás ideje alkalmazási formánként és szerenként eltérő)
- Acut ECT (ritka)

Öngyilkos magatartás

pszichológiai

„final common pathway”

szociokulturális

biológiai f.

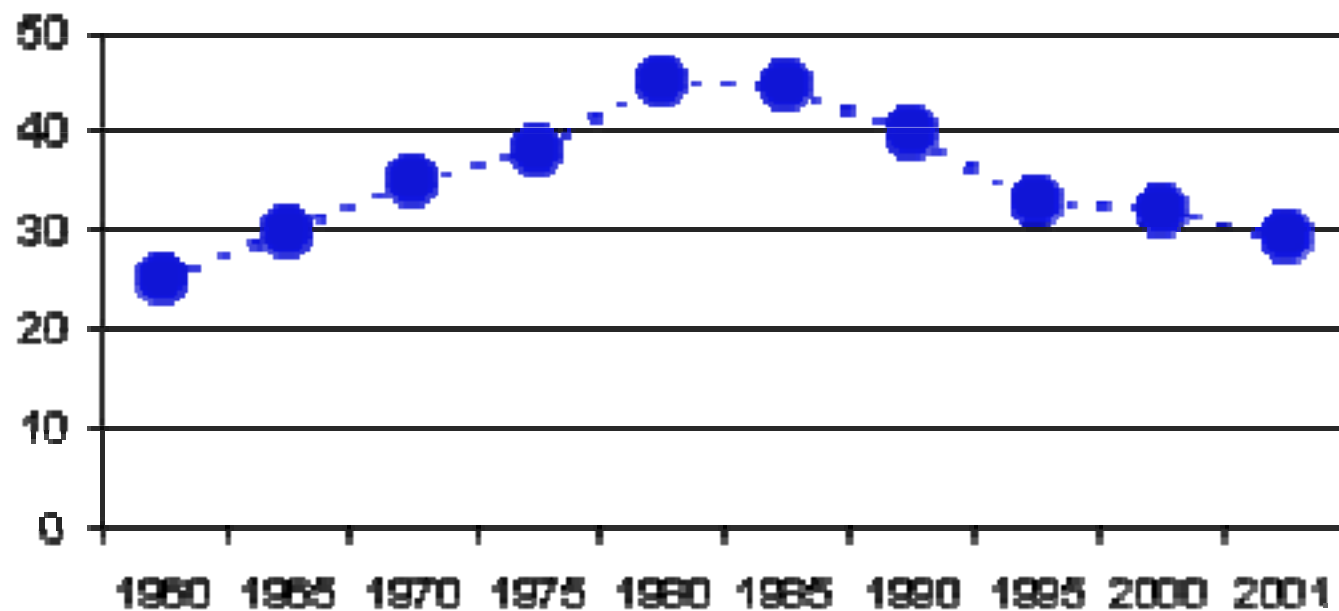
Hungarostudy 2000

- A 20-30 éves korosztály vezető halál oka az öngyilkosság
- A befejezett öngyilkosság prediktora a kísérlet
- A befejezett öngyilkosságok 70%-ban depresszió, 40%-ában előzőleg kísérlet

Az öngyilkossági ráta Magyarországon

A százezer lakosra jutó éves öngyilkossági mortalitás

Rizikótényezők

	Esélyhányados	95 %-os konfidencia intervallum
Elsődleges rizikótényezők		
Depresszió (orvosilag kezelt)	8,2	6,5-10,4
Bármilyen pszichiátriai betegség	7,9	6,3-9,9
Öngyilkosság a családban	3,0	1,8-5,3
Másodlagos rizikótényezők		
Súlyos negatív életesemények	3,5	2,9-4,4
Létminimum alatti életszínvonal	3,7	2,9-4,6
Súlyos betegség, teljesítménycsökkenés	2,6	2,1-3,4
Dohányzás	2,3	1,9-2,9
Elvált, özvegy	1,4	1,1-1,8
Alacsony iskolai végzettség	1,7	1,4-2,1
Munkanélküli, rokkantnyugdíjas	3,2	2,5-4,1
Reménytelenség	3,3	2,7-4,4
Düh, ellenségeskedés	2,8	2,2-3,6
Harmadlagos rizikótényező		
Nő	1,9	1,5-2,4
Roma	2,8	1,7-4,6
Protektív tényező		
Rendszeres testedzés	1,3	1,0-1,6

Öngyilkos magatartás 2.

- 1989-től: WHO monitoring study 13 európai országban, 16 centrumban:
- Tipikus „kísérletező”: fiatal, fehér, egyedülálló munkanélküli nő
- Tipikus „öngyilkos”: 65 évesnél idősebb fehér ffi.

Jogi szabályok

- 1997.évi CLIV.tv.X.fejezet
- 60/2004 ESZCSM rendelet

Kényszerítés és korlátozás

Jogi garanciák

Védelem a társadalomnak-Védelem az
egyénnek

Az „ELMETÖRVÉNY”

1997.évi CLIV.törvény - Az egészségügyről
Pszichiátriai betegek gyógykezelése és
gondozása X.fejezet 188-201.par.

1. A kezelésbe vétel jogi keretei

2. Definiálja:

- Veszélyeztető állapot - jelentős veszély
- Közvetlen veszélyeztető állapot -
közvetlen és súlyos veszély

A pszichiátriai kezelésbe vétel (felvétel) módjai

Önkéntes gyógykezelés

Sürgősségi gyógykezelés

Kötelező gyógykezelés

(Fellebbezés, amelynek nincs halasztó
hatálya)

Korlátozó intézkedések

- Személyi szabadság
- Az intézmény elhagyásának joga
- Az ellátás visszautasításának joga
- Az önrendelkezéshez való jog
- Az egészségügyi dokumentáció megismerésének joga
- Az orvosi titoktartáshoz való jog

EMBERI MÉLTÓSÁGHOZ VALÓ JOG NEM
Korlátozható!!!

Szabályozás: 1997.évi tv.+60/2004. ESzCsM rendelet

Kényszerítés, Korlátozás

- A gyógykezelés elfogadására
  - Időbeli korlát
  - Jellegének megválasztása

Adatvédelem

- 1997.évi XLVII.tv.: tv. Az eü.-i adatvédelemre
- Az 1997.évi „elmetörvénnyel” együtt értelmezhető
- 2001.évi XV. „salátatörvény”

Adatvédelem

Zárójelentéshez minden páciensnek joga van. Kiadhatóság : Család?

Pszichiátriai beteggondozó?

A dokumentáció kiszolgáltatása, az orvos titoktartási kötelezettség alóli feloldása

A GONDNOKSÁG intézménye

Cselekvőképesség (belátóképesség)
megítélése

- korlátozott,
- kizárt

A beszámíthatóság

- Büntetőjogi fogalom
- Ha nincs beszámíthatóság, nincs a cselekménynek alanya (pl.gyermekkor, kényszer, végszükség, önvédelem, kóros elmeműködés)
- Fokozatai

A beszámíthatóságot kizáró/súlyosan korlátozó szindrómák

Kóros indulat: explozió,
rövidzárlati cselekmény

Percepciózavar : pszichotikus
állapot - iniciális deliktum

Affektív zavar : mániás állapot

Kognitív zavar

IMEI

- Kényszergyógykezelés
- Kényszergyógyítás